

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

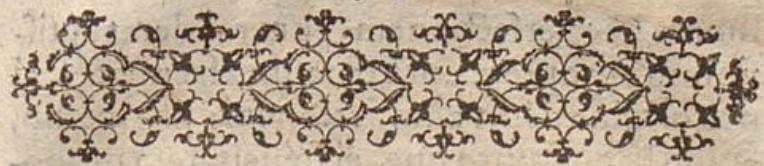
Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Liber X. De Humana foelicitate disserendum proponitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

STEPHANI THEVPOLI,

BENEDICTI F.P.A-

TRITII VENETI,

ACADEMICARVM

Contemplationum,

LIBER X.

De Humana fælicitate differendum proponitur.

CAP. I.

QUONIAM finis, cui inseruire, o-
pemque ferre debet humana cō-
templatio, est Homo; ac ob id so-
lum vigilandum, laborandumq;
nobis est prōscientiarum acqui-
sitione; vt nos in ipsis à corporeal abe purge-
mus, & pro facultate perficiamus; ac insuper,
quoniam hominis perfectio, & scopus nobis
in hoc vitæ cursu propositus, Fœlicitas est: iu-
re in fine mearum Platonicarum contempla-
tionum, de Homine, vt de fine cui, de Fœlici-
tate, vt de scopo postremo, in quo solo cumu-
latè requiescimus, mihi differendū proposui.
Natura in formando homine, de nulla alia re
magis sollicita fuisse visa est, quam, vt ad sub-

lime in hāc perfectionem eum redderet aptissimum: propterea, præter animi facultates, ei pro origine dedit admirationem; pro medio, animi habitus: pro fine, ei fœlicitatem proposuit. Habilitas ad admirationem, est hominis affectio origine prima: facilitas ad capessendas disciplinas, est proprietas origine secunda: facultas ad assequendam fœlicitatem, est proprietas origine postrema; perfectione vero, & intentione præcipua: in quo ternario numero, vniuersa hominis perfectio posita est. Et quoniam de attinentibus ad duas præcedentes proprietates, satis superque in præcedentibus sum loquutus; superest solū, ut de animi habitibus, tanquā de proxima ad fœlicitatem dispositione, loquar; ac demum immensam humanae fœlicitatis amplitudinem quam breuissimè perstringam:

De Animi habitibus.

CAP. II.

Venadmodum ad nostrū corpus se habet sanitas, & pulchritudo; ita ad animam se habere putandum est virtutes in more positas, & scientiam: ut corpus per naturam præsertim formosum est, & bene valet; ita anima, ex sui natura, virtutibus, & scientiis est decorata: Deum, ut ars, & humana industria, conducūt ad sanitatem recuperandam, ad illustrandamque formam; ita disciplina, & studium, apprimè necessaria sunt

sunt pro scientia è tenebris in lucem reuocanda, virtuteque comparanda: quam ut anima assequatur, nil extrinsecus recipere debet, sed solum eget purgatione à corporea labe; non secus ac aurum, ut fulgeat, solum debet à terrena sorde secerni. Hinc euenit, quod virtus omnis purgare dicitur; & omnis anima purgata, virtutibus, & scientiis, tanquam splendor proprio, est honestata. Dicitur tamen anima habitus recipere; quoniam habitus ad duo referri possunt: vel ad essentiam animæ, eiusque rationes; & sic firmi, permanentes; animæque manenti coæterni sunt; vel possunt referri ad hominem anima præditum, & ad notiones, quæ per externas excitationes à sensibilius factas promuntur; in qua consideratione acquiri studio, & disciplina dicuntur: adeò, ut tunc dicamur habitu prædicti, dum (repulsa nube, solutaque caligine; qua anima obnexum cum corpore obducta, & circumfusa erat) anima in se conuersa, rationes, vel ideas conspicere valet; & ita est affecta, ut non facile amplius, vel à corporis illecebris decipiatur, vel à nubibus eius offundatur. Ex quo constat, pro habitus adēptione nil denuo in anima recipi, sed solum aliena repelli. Et quemadmodum supra crassam ignorantiam considerabantur tres cognitionis gradus; unus opinionis rerum fluxilium; alter animaduersionis, quod ea non sit scientia; postremus adēptionis veræ intelligentiæ, & scientiæ: ita quo-

Aa

que in habitibus animæ hi tres gradus inueniuntur. Nam consideratur primo habitus opinionis, qui exposcit conseruationem phantasmatum rerum sensibilium in memoria: consideratur secundò habitus, & constantia in eo iudicio: quod sensibilia non sint res veræ, sed umbræ; qui est habitus, supra phantasmam eleuatus: demum consideratur habitus supremus in reditu animæ iti se, & contactu idearum, qui phantasmatum ope minimè eget, nisi pro origine conuersionis animæ in seipsum. Ex qua explicatione primo colligimus, quomodo anima per scientiam fiat omnia: nam ea, ut nobis iuncta, primum est penitus in potentia, & nihil actu, mox fit omnia per rationes omnium sibi insertas: adeò, ut ea, ex se, semper sit omnia: ut nobis iuncta, modò sit potestate, modò actu, modò nihil, modò omnia, absque eò, quod a liquid extrinsecus in se recipiat. Patet insuper, quid verè sit intellectus agens, & possibilis: nam duplex in nobis consideratur intellectus agens, duplexque possibilis; quatenus duplex potest fieri comparatio: una inter animam in se manentem, & a se recedentem, sive progrediensem; in qua comparatione anima progrediens, nuncupatur intellectus possibilis; in se manens, dicitur agens. Altera comparatio fit inter animam, & mentem, quatenus anima a mente perficitur; in qua comparatione anima est intellectus possibilis, mens vero agens. Quæ omnia longè secus per principia, & fundamen-

damenta Peripatetica explicanda sunt, ut sa-
tis constat;

*An anima iuncta corpori, valeat per Ideas
intelligere.*

CAP. III.

Dicit proculdubio homo, per ratio-
nes animæ insertas, de rebus certainis
habere opinionem; & ideo opinio-
na dicitur esse hominis propria, ut
intelligentia Deorum. At, tamen valeat anima
corpori iuncta, ad ideas eleuati, & per eas in-
telligere; non levius est dubitatio. Non enim
apparet, quomodo anima adeo deprestata, adeo
terrena mole grauata, valeat ad superna idea-
rum lucem extolli, cum eisque coniungi. In-
super non apparet, quonodo iuncta corpori,
sine virtute imaginandi intelligere valeat. Vul-
gata est Peripateticorum sententia, oportere
intelligentemphantasmata speculari: in nexu
autem animæ cum mente, & ideis, anima ima-
ginationis opere non amplius virtutem: non itaque
apparet, animam iunctam corpori per ideas
posse intelligere. Attamen si ad Platonis ver-
ba, & sententias conuertimur; afferendum est,
hominem posse quidem, sed cum difficultate,
& raro per ideas intelligere. Hoc affirmauit
Plato in Timæo inquiens, Veræ opinionis vi-
rum quemlibet esse particeps intelligentiæ
vero, Deos quidem omnes, homines vero pauci
eos, &c. at intelligentia ea est, quæ ad ideas ani-

Aa 2

mam eleuat. Præterea, id ipsum in quinto, & in sexto dialogis de Repub. confirmauit; dum in homine, nedum opinionem, verùm etiam intelligētiā considerauit. Præterea, id ipsum ex eo lucidiūs colligitur; quia Plato affirmauit hominem in hac quoque vita posse esse fœlicem; quamuis id eueniat valde raro, & magna cum difficultate: fœlicitas nobis non conuenit sine nexu cum ideis. Præterea, ratione quoque eandem sententiam confirmare valemus: cùm enim anima à mente pendeat, & in hoc corpore sæpe soluta viuat, despiciens cuncta ad corpus pertinentia; putandum est in ea libertate, cum suo principio, suaq;e perfectio-
ne coniungi; quod nobis ostendunt vaticinia diuinationesq;e per somnia. Hinc dicunt Pla-
tonici, virtutes morales nos liberare à vehe-
mentia perturbationum; contemplatrices ve-
rò ab imaginatione, & sensibus. Hinc quoque
ratio colligitur, cur scientiæ dicantur aquæ vi-
uæ; quibus inspersæ alæ animæ, pluimæ per
lapsum eius decisas, vel fractas reficiunt, ac in
integrum restituunt. Alæ enim sunt facultates
animæ, ad superna ducentes. Plumæ sunt; tum
naturales instinctus ad bonum, & verum; tum
rationes ei insertæ: quæ decidunt, vel frangun-
tur in descensu ad corpus, & coniunctione cù
eo; reficiuntur autem per scientias, quasi per
viuas aquas, ex idearum, rationumq;e fonti-
bus manantes, vitamq;e animæ restituentes.
Cùm itaque scientiæ sint aquæ viuæ, alas refi-
cientes;

cientes; iure nos ad ideas eleuant, & cum eis animam nectunt. Propterea non iniuria Plato in Phædro alas animi augeri asseruit illis omnibus, quæ ad superna nos eleuant; vt Pulchritudine, Sapientia, & similibus: & conueniente metaphora in eodem dialogo considerauit currum vitaruim animæ, Aurigam eius, equos ducentes, calcaria; & demum cuncta conferentia ad animæ eleuationem, eiusque nexus cum mente, & ideis. Simplicius in tertium de anima recte dixit, animam nonnunquam viuere vitam separatam, quamuis sit iuncta corpori: quod verum est ex sententia Platonis, at ex sententia Aristot. nequaquam: nunquam enim anima, iuxta Aristotelem, siue imaginatione operatur; verum semper habet imaginationem antecedentem: at ex sententia Platonis secus se habet. Ratio diuersitatis est: quoniam, ex sententia Aristotelis, nostra scientia penitus pèdet ex phantasmatibus: ex opinione verò Platonis, phantasmatata solum excitant: at propriè sumpta intelligibilia, seruantur in substantia animæ, & mentis. Hinc pendet, quòd Plato, & Aristoteles, in alio dissentire coguntur; si seruare volunt initia, & fundamenta sua: Nam ex sententia Arist. intellectus non seruat; sed desinente actu intelligendi, solum seruantur phantasmatata ad imaginationem pertinentia: At ex opinione Platonis, in virtute imaginandi, seruantur phantasmatata; in anima rationali, rationes; in men-

Aa 3

te idæ per quas mens sine anime, & anima
sine virtute imaginandi, intelligere valent.

De Hominis fælicitate. CAP. IV.

Homo, qui inter animalia solus mū-
di ciuis nuncupari meretur; cùm
solus sit rationis, & mentis parti-
ceps, natus præesse aliis; quoniam
a cœlo descendit in terras, etiam a terris debet
censi aptus eleuari in cœlum: facilis est qui-
dem ei descensus, ascensus verò difficilis; non
ita tamen, ut studio, & sollicitudine difficulta-
tem superare non valeat: in quo ascensu pu-
tandum est, esse positum summum bonum e-
ius. Id ipsum ex eo patet; quoniam conspici-
mus omnes homines interna quadam animi
commotione fælicitatem expetere, & quære-
re: ne autem illa naturalis propensio sit ina-
nis, putadum est paratam eis esse fælicitatem;
in qua, tanquam in postremo fine requiescāt.
Et præsertim: quia si secūs esset, noster appeti-
tus inaniter in infinitum progrederetur, nec
finē ullū adiuuenire posset. Præterea, id ipsum
confirmatur; quia anima rationalis, affinitatis
nexu, cum diuinis est iuncta; ideo diuinorum
conditionum debet esse particeps: conditio
autem, ac veluti affectio diuinorum, fælicitas
est. Fateamur itaque natum esse hominem af-
sequi fælicitatem: de qua variæ Philosophorū
fuere opinones. Nam quicunque hanc solam
mortalem nouere vitam, & ad futuræ notitiæ
eleuari non potuerūt; in hac sola homini con-
uenire

uenire fœlicitatem existimarent: è quorum
número fuerūt Peripatetici: qui, vt in futuræ
vitæ cognitione, ita in fœlicitatis explicatione
summopere sunt hallucinati. Quicunque ve-
rè futuram nouere vitam, vt nostri Theologi,
& cum eis Plato; recte asseruerant, vitam hanc
esse, veluti viam ad aliam; & in hac vita, vel no-
bis fœlicitatem non conuenire, vel conuenire
valde tenuem, & paucis: adeò, vt potius dispo-
sitio ad fœlicitatem, quam vera fœlicitas, ho-
mini sub orbe lunæ collocatò conueniat; ad-
eò, vt, ratione quoq; huius, homo iudicari de-
beat ludus Deorum. Ut autem hæc veritas cla-
rior appareat; quid sit fœlicitas, perpèdamus.
Afferere, quòd suminum hominis bonum, e-
iusque fœlicitas sit virtus, vt aiunt Stoici, fal-
sum est. Nam virtus est purificatio animi: &
propterea est dispositio ad fœlicitatem, non
fœlicitas. Fariter non videtur esse dicendum
cum Aristotele, quòd fœlicitas sit actio virtuti
consentanea; quoniam actio est accidēs, quod
non valet esse postrema perfectio substancialiæ:
insuper, omissis actiis est gratia boni, respicit fi-
nem, perducitque ad aliud; ideo non ea finis
est, sed potius medium, per quod finem attin-
gimus. Propterea putandum est, fœlicitatem
esse positam in summi boni fruitione, postre-
mi finis consecutione, nexusque cum eo; & iu-
re quidem: nam fœlicitas, & summum bonū,
in idem veniunt; summum bonum est au-
tor, & finis omnium; in eius itaque fruitio-

Aa 4

ne felicitatem esse positam, censendum est. Confirmatur; quoniam ab eo solo potest absolutè pendere bene esse, à quo pendet esse: homo esse habet ab vniuersi opifice; ab eo itaque solo debet sperare bene esse. Colligamus itaque felicitatem non esse virtutem, non cumulum humanorum bonorum, non vitam naturæ consentaneam, non actionem probam; sed nexus cum primo principio, fruptionem eius, & conformatiōnem humani animi cum eo, ut ei licet.

Qua via ad summum bonum eleuemur.

CAP. V.

Vulgata satis est sententia, eosdein esse gradus ascensus, & descensus; & sola ratione differre: cùm itaque patuerit, per quos gradus anima à mundi opifice descédat; etiā patere potest, per quos ascédere valeat: descédit anima post mentem, & ideas non participatas, ac participatas, redédo à se, ac ad vitas postremas declinádo; id eo, ut ascendat, debet ad se redire; & per rationes, ideas, & mentes medias, cù ipso uno, ipsoque bono coniungi. Finis postremus huius diuinæ conuersionis, & redditus, unus est: ea vero, quæ ad hanc conuersionē nos excitāt, ac ad finē perducunt; non vnu, sed tria esse possunt; ut ex Phædro, & Phēdone colligitur: Nam Amor, Musica, & Philosophia, id efficere valēt; & ppterēa Mercurius, Venus, & Phēbus nostro ascen-

ascensui præesse dicuntur: Mercurius enim per rationes, Venus per amorē, Phæbus per Musicam eleuat animos ad sublimia. Iure etiam his tribus tribuitur munus cōuersionis; quoniam nos, vel per visum, vel per auditum, vel prærationē ad diuina excitamur, & inuitamur; visui, amor, auditui, musica, rationi, philosophia respondet. Insuper, tria sunt, quæ primō in intelligibili, mox in sensibili mundo resurgent: pulchritudo, quæ est ipsius boni splendor, ratio, siue proportio, cūm rationum animæ, tum idearum inter se; in quibus essentiales numeri vigent, vt in earum explicatione declaratum fuit: deum essentia, & conditio rationum, & idearum: pulchritudo amorem parit; proportio excitat musicæ dilectionem; rationes, & idæ, philosophiam formant. Ex his tribus conuersionis igniculis, philosophica est præcipua; & est talis, vt sine ea reliquæ consistere nequeant; ac suo fundamēto, & radicibus sint destitutæ. His conuersionis, ac eleuationis occasionibus valemus, & bene, & malè vti: quibus si malè vtimur, præcipites reddimur; si bene, in ipsum bonum eleuamur, in quo fœlicissimè requiescimus. Ut bene his vtamur, vt incolumes à mundi fluctibus euadim⁹, vt firmius, & tutius ad supra eleuemur; duos consiliarios, duos duces, duas alas nobis parare debemus: Appetitionem boni, Desiderium veri: Appetitioni boni, respondet Prudentia; Desiderio veri, respondet Sapientia.

Aa 5

His purgati, & inuerti, cum recessu à corporeis eleuamur ad supera, & incorporea: ad quam eleuationem parant nos virtutes morales; sapientia verò proximè iungit, quatenus sapientia est nexus rationum animæ cum ideis, mentis, idearumque contemplatio: & quoniam indeæ pro parente agnoscunt ipsum vnum, ipsumque bonum; ideo anima, dum iungitur cum ideis, cum ipso uno, ipsoq; bono mirabili nexu complicatur: Et quoniam hæc omnia, vel non conueniunt animæ cum mortali corpore iunctæ, vel vix, & obscurè valde conueniunt; ideo iure in Epinomide dixit Plato, paucos in hac vita, & eos obscurè valde, posse dici beatos. Et hoc fortasse voluit denotare Solon, dum asseruit, neminem ante mortem posse dicí beatum; quamuis Arist in primo de moribus, longè secus eius sententiam explicauerit. Ex his patet, in multis Aristotelem ita à Platone dissentire, ut nullus cōcilio derelinquatur locus. Aristoteles ait fœlicitatem esse actionē probam; Plato hanc probam actionem iudicat esse, vel viam, vel medium ad fœlicitatem: Aristoteles duas homini tribuit fœlicitates, unam ciuilem, alteram contemplatiuam; Plato has esse censet vias duas miro nexu coniunctas ad fœlicitatem vnam: Aristoteles in hac sola vita homini tribuit fœlicitatem, nunquam in alia; Plato è contra, in hac vmbra, in altera veram homini nouit fœlicitatem conuenire. Aristoteles itaq; pro termino viam, pro essentia vna-

piam vimbram coluit: Plato vero ad terminum,
& essentiam, mentis aciem direxit.

Nonnulla ad felicitatem pertinentia.

C A P. VI.

Homo, qui felicitatis, & misericordiae est capax, & in eius manibus est possitum ad utramlibet progredi; iure in biuio collocatus esse dicitur: & in eo boni Daemonis virtus, ingenij conuenientia dispositio, humanae fortis splendor resplendet: dum, derelicta via obliqua, rectam eligit; neglectis tenebris, properat ad lucem; spiritis vimbris, essentiam quærit, & magnificat. Et quoniam felicitas sumpta pro scopo, & eius essentia, est ipsum bonum; sumpta pro eo, & proximè nos necit cum scopo, est sapientia, & amor: iure, ut ad nos pertinet, & in ordine ad ea, quæ in nobis felicitatem formant; primas partes Plato in Philebo sapientiae tribuit. Et quoniam sapientia est eleuatio ad ideas, & contactus earum; in quo contactu anima per mentem formatur, & ratio per ideas perficitur, & cum primo principio necit: iure felicitas dicitur similitudo animæ cum Deo; nam in eo nexus per diuina formatur, vitamque diuinam haurit, & recipit; ideo, ut iure Deo simillima dicatur. Insuper, quia Mæs supra cœlum est posita, cum sit ab omni corpore soluta; Anima vero cum motu, & corpore complicata: ideo iure dicitur in Phædro, pertinētia ad mentem, supra cœlum esse collocata, & in loco supercœlesti:

animas verò, q̄ in cœlum eleuantur, vna cum cœlo circunuolui; & solū aurigæ caput, hoc est, mente in supra cœlum extolli. Ex nexus animæ cum primo principio, incomparabile consurgit gaudium; & iure quidem: nam ille nexus, est redditus animæ in dispositionem sibi per naturam, & electionem suim opere congruentem; redditus autem in suam naturam, optatiq; finis fruitio, gaudium saluberrimum parit. Et quoniam obiectum est immensum, & voluntas nil aliud quærebatur, nec ad aliud tendebat, nisi ad illud; iure gaudium quoque est immensum, cum nullo dolore permixtum, vniuersam expetitionem cumulatissimè exemplens. Et quoniam gaudium pendet ex obiecti adeptione, nobis per sapientiam conueniente, ideo iure Plato in Philebo, secundas partes pro fœlicitatis constitutione tribuit gaudio. Ex his varia cognitu vtilia colligere valeimus. Primum est, fœlicitatem nedum attinere ad facultatem animæ cognoscentem, verum etiā ad appetentem: nam sapientia, ad facultatem intelligentem, gaudium, quo inde perfundimur, ad voluntatem pertinet: & id profectò iurè cōtingit, vt omnis animæ facultas perficiatur, optimaq; dispositione fruatur. Colligimus secundo, fœlicitatem eminentiori modo conuenire intellectui, quām voluntati: quia fœlicitas magis in eo nexus posita est, qui nobis conuenit per sapientiam, quām in gaudio inde consurgente; gaudium enī est affectio, & comes

omes fœlicitatis, non autem præcipua essen-
tia eius. Propterea cum Scoto non sentio, qui
ad voluntatem potius, quam ad intellectum
censuit pertinere fœlicitatem: Et Marsilius Fi-
cinus, dum in suis epistolis oppositum afferit,
& confirmat; manifestissimè aduersatur Pla-
toni in Philebo, quem tamen pro facultate se-
ctari nititur. Deinum colligimus: quidnam
sit ambrosia, & nectar; quibus refici, & satura-
ri animæ equos, assentitur in Phædro. Nam in
animæ nostræ eleuatione; primo cōsideratur
nutritio, & accretio alaruin animæ; hoc est, vi-
rium, & appetitionum eius: quæ nutritio, &
accretio dicitur fieri pulchro, sapientia, & bo-
no; quoniam animæ vires non vehementer ad
superna conspirant; nisi, munere sapiëtiæ, bo-
num & pulchrū aliqua in parte nouerint. Post
alaruin accretionem, quæ in animæ descensu
deciderant; sequitur eleuatio, adeptio, con-
tractusque obiecti, & eminens quedam ab ipso
animæ nostræ formatio; & hoc dicitur conui-
uium animaruin, quæ supra cœlum eleuatur:
in quo conuiuio animæ, quæ saturantur, am-
plius non esuriunt. Postremò equis, hoc est, fa-
cilitatibus appetentibus, ambrosia, & nectar
offertur: & primo Ambrosia, quasi cibus; qui
est expletio appetitionis, per nexus animæ
cum primo omnium principio: mox nectar,
hoc est, gaudium inde consurgens; qui est, qua-
si potus cibum contemperans, & dulcedine a-
nimam perfundens: qui cibus, & potus dici-

tur tribui equis, hoc est, facultatibus appeten-
tibus; quoniam nutritio, & expletio ad facul-
tatem appetentem propriè pertinent, ut etiā
gaudium itidē consurgens. Hæc primò, & pro-
priè Diis conuenitunt; qui supra cœlum ad cō-
uiuium, & dapes tendere dicūtur: in propria
tamen conditione, & grādu etiam conueniūt
animis hominum; quānus nōn ita, vt Dij, e-
leuentur sublimes. His metaphoris Platō ele-
ganter, & doctē cuncta explicat ad fœlicita-
tem, & ad gaudium eius comitēm pertinētia;
ita sublimia ingenia docuit; vulgaria verò de-
mulsit, & oblectatuit. Verūm cùm post variōs
decursus, cùm post descensum à primo rerum
principio usque ad postremam materiam, iam
in principiūm primum retersi simus; in eoq;
fœlicitatem, summum gaudium, fine in quē nō-
strum inuenerimus: conueniens esse duxi, vt
Deo gratias agentes, in eo optimo fine, nōstrō
ruin laborum finem statuamus; & non sine
gaudio, in eo intenso gaudio requiescamus.

Peroratio operis:

CAP. VII.

Atissimi sunt catnpi Platonicæ cont-
emplationis, & à viris diuino po-
tiūs, quām humano ingenio præditis
accuratē culti. Hōs ego, qua potui,
breuitate percurri; summa potiūs tangens fa-
stigia rerum, quām exactē cuncta perquirens:

Verba

Veritatis sum præsertim in attinentibus ad contemplationem. Civilia vero, in quibus Academicorum summopere refulserunt; ob temporis angustiam, & quoniam eminenter in sapientia, & contemplatione contineri iudeo, silentij velo obuolui: spero tamen, si Diu in me oculum, viresque suppeditabunt; in alia huius operis editione, & hæc limatius, & reliqua cumulatius me explicaturum. Interim ex his satis constare censeo; inaniter eos laborare; & opposita, Heracliti more, in idem tentare redigere; qui Aristotelem manifestissime à Platone dissentientem, nituntur cum Platone conciliare. Ac insuper constare censeo, Platoni sententias non adeo esse paruipendendas; nequam leuiter reiiciendas; vt frequenter id fieri conspiciimus, vel ab Aristotele, vel à sectatoribus eius. Ab Aristotele primo, qui saeppe saepius potius verba Platonis, quam sententiam damnat; & si sententiam arguit, id efficit rationibus satis leuibus, facileque solubilibus. A sectatoribus vero Aristotelis negliguntur Plato: vel quia nimium in verbis Aristotelis iurarunt, eiique vni, tanquam saxo, sint affixi: adeo, vt eis præclusum sit iter liberè philosophandi: vel quia in fertilissimis Academicorum campis minimè versati, eos fructus respuunt, quos non degustarunt; ac eorum iudiciū ferre audent, q̄ minimè nouerūt. Quod viri iudicio, sapientiaq; insignes, nequaq; fecere; vt Diu⁹ Augustinus, Magn⁹ Dionysius

Areopagita, admirabilis Galenus, Cardinalis Bessarion, Ioannes Picus, & alij quamplurimi, qui Platonem summopere commendarunt, velhementerque sunt admirati. Immò Theophrastus, qui nedum disciplinæ, verum etiā affinitatis nexu, cum Aristotele iunctus erat; defuncto Aristotele, in Academiam inclinauit; & Academicorum placitis, veluti illustribus ornamentis, suos libros splendidissimè decorauit. Patere demum censeo, quām magnificè sententiarum varietate, & splendorē animū nostrū exornent; quām facile ad sublimia nos eleuent, quām pios erga Deū nos reddant; quām in multis conueniant Platonicae contemplationes, cum decretis Sanctorum Patrum Christianæ religionis, cumq; reuelationibus Prophetarum. Quod si Platonis verba non in omnibus Christianam redolent veritatem, mirum non est; quia homo non æquatur Deo: Mirum hoc potius censi-ri debet, quod homo his tenebris circunfus, suo ingenio tot veritati consentanea attin-gere valuerit. Propterea, si quid à me in his libris dictum inuenietur, quod cum decretis Christianæ religionis non conueniat; sciant omnes me id protulisse, non quia ita sentiam, sed vt Platonis sententiam patefaciam: mihi enim exploratissimum est pertinentia ad Diuinam Trinitatem, ad Diuinationem, ad Mundi creationem, ad immortalitatem ani-mæ, ad Naturam & conditionem hominis, adque

adque alia huius generis, minimè fuisse nota
Philosophis; sed cognitionem eorum nos ex
sacris fontibus debere haurire: quorum de-
cretæ in me adeò sunt firma; adeò certa, & ex-
plorata; ut pro eorum seruanda veritate,
etiam vitam expirare para-
tus sim.

F I N I S

Libri Decimi & Ultimi.

Bb

